

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний біотехнологічний університет
Факультет менеджменту, адміністрування та права

Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ

для вивчення дисципліни
здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання
спеціальності 281/D4 «Публічне управління та адміністрування»

Затверджено рішенням
навчально-методичної комісії
факультету менеджменту,
адміністрування та права
протокол № 6 від 18.02.2025р

Харків – 2025 р.

УДК 351/354(072)

Схвалено
на засіданні кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
протокол № 7 від 17.02.2025 р.

Рецензенти:

Лозинська Т.М., доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету

Бутенко Т.А., канд. екон. наук, доц., доцент кафедри інформаційних технологій, кібернетики та захисту інформації Державного біотехнологічного університету

С 94 Сучасні підходи та напрями розвитку публічного управління і адміністрування: методичні вказівки для практичних занять та самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання, спеціальності 281/D4 «Публічне управління та адміністрування» / Держ. біотехн. ун-т; авт.-уклад.: Г.П. Пасемко, О.М. Таран – Харків : [б. в.], 2025. – 55 с.

Методичні вказівки для практичних занять та самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання, спеціальності 281/D4 «Публічне управління та адміністрування» розроблені у відповідності з програмою курсу «Сучасні підходи та напрями розвитку публічного управління і адміністрування».

УДК 351/354(072)

Відповідальний за випуск: Ю.М. Сагачко, канд. екон. наук, доцент.

© Г.П. Пасемко, О.М. Таран, 2025
© ДБТУ, 2025

ВСТУП

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та методологічні основи розвитку публічного управління та адміністрування, використання в публічному управлінні і адмініструванні сучасних підходів, що ґрунтуються на новітніх концептуальних засадах публічного управління та орієнтовані на глибинний аналіз трансформаційних процесів сучасного світу.

Базовими дисциплінами для успішного засвоєння програмного матеріалу дисципліни є «Основи публічного управління та адміністрування», «Нормотворчість та правозастосування в публічному управлінні», «Державна політика та урядування».

Дана навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

ПРН13. Визначати пріоритетні напрями найкращих практик міжнародного публічного управління, адаптувати підходи європейської інтеграції до умов діяльності організацій та органів публічного управління в Україні.

Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Сучасні підходи та напрями розвитку публічного управління і адміністрування» є надання здобувачам ґрунтовних знань теоретичних і методологічних основ з питань розвитку публічного управління та адміністрування та практичних вмінь і навичок щодо використання в публічному управлінні і адмініструванні сучасних підходів, що ґрунтуються на

новітніх концептуальних засадах публічного управління та орієнтовані на глибинний аналіз трансформаційних процесів сучасного світу.

Завдання вивчення дисципліни полягають:

- у засвоєнні теоретичних основ публічного управління;
- у формуванні розуміння сучасних підходів до публічного управління та адміністрування;
- у сприянні розумінню основних проблем управління в публічній сфері;
- сприяти набуттю навичок врахування чинників глобалізаційного впливу на публічне управління;
- у засвоєнні методології та інструментарію забезпечення поширених напрямів розвитку публічного управління та адміністрування.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Статус дисципліни:	
	<i>обов'язкова</i>	
	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
Загальна кількість годин - 120	1 -й	1 -й
	Лекції	
	30 год.	6
	Практичні, (семінарські)	
	16 год.	6
	Лабораторні	
	- год.	- год.
	Самостійна робота	

	74 год.	108 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи – 5	Вид контролю:	
	Екзамен	

Структура навчальної дисципліни

Назва розділів та тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота	Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота
		усього	в тому числі					усього	в тому числі			
лекції			лабораторні	практичні	лекції				лабораторні	практичні		
Тема 1. Методологічна основа та теорія публічного управління та адміністрування	11	4	2		2	7	11	1	1			10
Тема 2. Основні наукові підходи до публічного управління та адміністрування	13	6	4		2	7	11	1	1			10
Тема 3. Громадянське суспільство як суб'єкт публічного управління	14	6	4		2	8	12	1	1			11
Тема 4. Публічне управління як специфічний вид управлінської діяльності	14	6	4		2	8	12	1	1			11
Тема 5. Врахування чинників глобалізаційного впливу в публічному управлінні	14	6	4		2	8	13	2	1		1	11
Тема 6. Місцеве самоврядування в системі публічного управління	14	6	4		2	8	13	2	1		1	11
Тема 7. Публічне управління як процес вироблення, ухвалення та виконання	10	3	2		1	7	12	1			1	11

управлінських рішень												
Тема 8. Невизначеність та ризики в публічному управлінні	10	3	2		1	7	12	1			1	11
Тема 9. Теоретико-методологічні та організаційні основи електронного врядування	10	3	2		1	7	12	1			1	11
Тема 10. Корупція та протидія корупції в публічному управлінні	10	3	2		1	7	12	1			1	11
Всього годин	120	46	30	-	16	74	120	12	6	-	6	108

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

ТЕМА 1. МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ТА ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Еволюція управління в публічній сфері та предмет публічного управління. Предмет теорії публічного управління. Багатоаспектність управління як складного суспільного явища. Становлення публічного управління. Ознаки управління в публічній сфері. Концептуальні основи європейського управління.

Публічне управління та адміністрування: сутність, зміст, основні поняття, дефініції, категорії публічного управління та адміністрування. Підходи до розкриття змісту поняття «публічне управління». Процес адміністрування. Публічне адміністрування.

Публічне управління та державне управління. Держава як інститут публічної (політичної) влади та суспільний інститут. Багатогранність держави як певного суспільного явища. ознаки та функції ознаки та функції. Специфіка публічного управління. Держава і публічна влада.

Публічно-владні повноваження та компетенції. Повноваження органів державної влади. Види компетенцій. Розмежування компетенцій між органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Законопроекти «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про місцеві державні адміністрації». Європейська Хартія місцевого самоврядування.

ТЕМА 2. ОСНОВНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Базові наукові підходи до формування концепції управління в суспільстві. Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування в зарубіжних країнах. Школа наукового управління; адміністративний підхід – класична або адміністративна школа в управлінні; підхід з позицій людських відносин – школа людських відносин; поведінковий підхід – біхейвіористична

школа; підхід з точки зору кількісних методів – школа науки управління, або кількісний підхід ; підхід з точки зору «чутливої» («responsive») адміністрації.

Моделі публічного управління. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною. Традиційна модель державного управління. Ліберальна модель публічного управління. Сучасні моделі публічного управління. Модель доброго (належного) урядування – good governance. Модель нового публічного управління (new public administration).

Сутність бюрократії як суспільного інституту. Негативні впливи бюрократії на життя конкретної людини. Бюрократія як форма організації роботи влади. Причини стійкості бюрократії. Бюрократія як соціальна група. «Коефіцієнт даремності кабінету».

Теорія бюрократії М. Вебера. Інтереси управлінської еліти. Теорія раціональної бюрократії. Адміністративні служби в бюрократичних організаціях. Основні характеристики бюрократичної організації діяльності управлінців. Характеристика ідеального типу бюрократії та її негативні сторони. Причини «неідеальності» бюрократії.

Бюрократія та ефективність управління. Основні недоліки теорії бюрократії. Ієрархічні структури: доцільність та недоліки. Зміни структури й стилю адміністративно-державного управління. Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки. Індексу бюрократії. Особливості адхократичних організацій.

Бюрократія і процес демократизації. Розповсюдження бюрократії як загроза ліберальним цінностям. Демократизація як протиположна влади бюрократії.

ТЕМА 3. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Сутнісні характеристики громадянського суспільства. Суспільство як складна динамічна система. Формування громадянського суспільства у країнах Європи і

Америци. Категорія громадянського суспільства. Ознаки громадянського суспільства у його співвідношенні з державою. Інститути громадянського суспільства. Функції і атрибути громадянського суспільства. Процес формування громадянського суспільства і правової держави в Україні. Роль сучасної держави у розвитку громадянського суспільства.

Взаємозв'язок правової держави та громадянського суспільства. Основні положення теорії розподілу влади. Основні характеристики громадянства.

Інституційна основа та види громадянського суспільства. Сенс сучасного громадянського суспільства. Термін «інститут громадянського суспільства». Концепція сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства в Україні. Нормативно-правова база, яка визначає правові засади створення, права та гарантії діяльності інститутів громадянського суспільства. Громадські об'єднання. Моделі громадянського суспільства.

Функції та принципи громадянського суспільства. Функціональна характеристика громадянського суспільства. Методи досягнення соціально-політичної стабільності.

Стан розвитку громадянського суспільства в Україні. Урізноманітнення громадських об'єднань у соціально-політичному житті. Прискорення змін в суспільно-політичних відносинах. Реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства на період 2021-2026 рр.

ТЕМА 4. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сутність влади як суспільного феномену. Сутнісні характеристики влади. Публічна влада. Вплив глобалізації та міжнародної інтеграції на становлення й розвиток міждержавної влади.

Управлінська спроможність держави. Управлінська спроможність держави як критерій вступу до Європейського Союзу. Чинники, які визначають управлінську спроможність держави.

Основні принципи європейського управління. Закономірності публічного управління. Децентралізація державної влади.

Форми публічного управління. Форми управлінської діяльності в публічній сфері. Нормативно-правові форми публічного управління. Договірні форми здійснення публічного управління. Організаційні форми внутрішнього регламентування роботи апарату управління. Дорадчі форми публічного управління.

Стилі і методи публічного управління. Авторитарно-ліберальний континуум. Континуум стилів управління Р. Лайкерта. Двовимірний континуум стилів управління. Чинники формування стилю державно управлінської діяльності. Класифікація методів публічного адміністрування. Державне економічне та соціальне регулювання. Переваги та недоліки методів державного адміністрування.

Конституційно-правові засади публічного управління. Принцип законності у публічному управлінні та адмініструванні. Забезпечення законності в публічному управлінні.

Нормативно-правова база організації та функціонування системи органів публічної влади в Україні. Нормативно-правові акти, що визначають організацію роботи органів публічної влади. Принцип поділу влади. Органи виконавчої влади в Україні.

Визначення поняття «публічна служба» та особливості її функціонування закордоном. Морально-етичні аспекти публічного управління та адміністрування. Етика і мораль. Професійна етика публічних службовців. Моральність публічного службовця. Правила етичної поведінки державних службовців в Україні. Впровадження етичної інфраструктури у публічному управлінні. Складові позитивного іміджу публічного службовця. Культура мовлення.

ТЕМА 5. ВРАХУВАННЯ ЧИННИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОГО ВПЛИВУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Глобальні процеси та проблеми сучасності. Основи глобального врядування. Концепції глобального врядування.

Політика європейської інтеграції. Теоретичні засади публічного управління в Європейському союзі. Концептуальні основи європейського управління. Поняття Європейського адміністративного простору. Рівні європейського управління.

Можливість адаптації та імплементації зарубіжного досвіду публічного управління та адміністрування в Україні. Перспективні заходи запровадження досвіду публічної служби країн ЄС у вітчизняну практику. Урахування зарубіжних практик впровадження реформ децентралізації.

Міжнародна, європейська та національна безпека. Трансформація систем забезпечення міжнародної та європейської безпеки.

ТЕМА 6. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Поняття муніципального управління. Рівні у територіальній структурі держави. Адміністративно-територіальні одиниці. Муніципальне утворення. Муніципальне управління. Функції самоврядної (муніципальної) влади. Соціальний та економічний розвиток територіальних громад.

Становлення системи місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування як право територіальної громади. Положення Європейської Хартії місцевого самоврядування. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Теорія місцевого самоврядування: державницька та громадівська. Етапи розвитку місцевого самоврядування в Україні. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Досвід проведення децентралізації в зарубіжних країнах. Децентралізація влади в Україні. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Реалізація реформи.

Діяльність місцевих державних адміністрацій в умовах адміністративно-територіальної реформи. Реорганізація адміністративно-територіального

устрою. Законопроект № [4298](#) щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні. Обласні державні адміністрації. Районні державні адміністрації. Нормативні документи, які регулюють організацію діяльності РДА.

Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні: світовий досвід.

ТЕМА 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ПРОЦЕС ВИРОБЛЕННЯ, УХВАЛЕННЯ ТА ВИКОНАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Поняття та класифікація управлінських рішень. Вироблення управлінського рішення. Державноуправлінське рішення. Організаційні форми управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень.

Фактори впливу на ухвалення рішень. Об'єктивні та суб'єктивні фактори. Виникнення психологічних пасток. Інші фактори впливу на процес ухвалення рішень. Критерії та обмеження для ухвалення рішення. Ефективність управління та організація дієвого контролю за виконанням рішень.

Процес ухвалення та виконання управлінських рішень. Організаційна процедура прийняття і виконання рішень. Правове, інформаційне і документальне, організаційне, технічне, психологічне, консультативно-дорадче забезпечення. Методи прийняття управлінських рішень.

Контроль виконання рішень та відповідальність. Організація виконання управлінських рішень. Організаційне забезпечення виконання рішень. Оцінювання виконання рішень. Підсумок контролю виконання рішення.

ТЕМА 8. НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ТА РИЗИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Поняття невизначеності та її значення в публічному управлінні. Причини виникнення невизначеності. Динаміка невизначеності.

Ризики в публічному управлінні та їх класифікація. Відмінності між ризиками і невизначеностями. Фактори, що спричиняють появу ризиків і

невизначеностей. Причини невизначеності. Критерії класифікації ризиків. Управління ризиками. Корупційні ризики.

Концепція «чорний лебідь» в публічному управлінні. Фактор невизначеності. Антикрихкість. Події «чорних лебедів». Події «ідеального шторму» та їх зміст.

Дефекти публічного управління. Різниця між поняттями «дефект публічного управління» і «дисфункція публічного управління». Негативні наслідки дефектів публічного управління.

ТЕМА 9. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ

Теоретичні засади електронного врядування. Демократизація публічного управління. Концепції електронного урядування. Електронний уряд. Електронна держава (е-держава). Принципи електронного урядування.

Електронна демократія: сутність, мета, основні завдання. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження. Концепція «електронної демократії» як продовження розвитку загальної теорії демократії. Сучасні концепції е-уряду та е-демократії. Використання ІКТ в діяльності парламенту. Принципи діяльності е-парламенту.

Складові інформаційної інфраструктури. Технології електронного уряду: геоінформаційні системи та «хмарові» (cloud) обчислення, електронний документообіг та цифровий підпис. Інформаційний простір як сукупність інформаційної інфраструктури, інформаційних ресурсів, технологій та регламентів використання інформаційних ресурсів.

Електронні адміністративні послуги. Особливості надання публічних послуг в країнах Європи. Законодавче забезпечення та система базових понять теорії та практики е-урядування. Про адміністративні послуги: Закон України. Критерії оцінки електронних адміністративних послуг в Європейському Союзі. **Дія** – веб-портал і однойменний мобільний додаток, як частина проекту «держава в смартфоні».

ТЕМА 10. КОРУПЦІЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Поняття корупції та корупційних дій. Методологічний та нормативно-правовий підходи до визначення змісту корупції. Причини та умови корупції в Україні. Типові прояви корупції.

Соціально-економічні та політичні наслідки корупції. Негативні наслідки корупції.

Світовий досвід боротьби з корупцією в публічному управлінні. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби з корупцією.

Заходи щодо запобігання проявам корупції. Закон України «Про заподігання корупції». Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки. Основні напрями протидії корупції. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), Державне бюро розслідувань (ДБР).

Основні напрямки реформування антикорупційної стратегії України із урахуванням міжнародних практик. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності в Україні. Основні міжнародні документи щодо запобігання і протидії корупції, ратифіковані Україною.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ТА ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

- 1. Еволюція управління в публічній сфері та предмет публічного управління*
- 2. Публічне управління та адміністрування: сутність, зміст, основні поняття, дефініції, категорії публічного управління та адміністрування.*
- 3. Публічне управління та державне управління.*
- 4. Публічно-владні повноваження та компетенції*

Питання для самоперевірки

1. Яким чином змінювалися підходи щодо пояснення сутності управління в процесі еволюції суспільства?
2. Які ознаки має управління в публічній сфері?
3. Що є предметом публічного управління?
4. Як співвідносяться між собою поняття «публічне управління», «публічне адміністрування» та «публічна влада»?
5. Які сегменти виділяють в системі публічного управління?
6. На яких основних принципах ґрунтується публічне управління?
7. Поясніть, що таке «публічно-владні повноваження» та «компетентності публічного управління»?
8. Які характерні ознаки має традиційна модель публічного управління?
9. Що таке модель належного урядування?
10. Які переваги та недоліки має модель нового публічного управління?

Контрольні запитання і завдання

1. Визначте основні поняття публічного адміністрування.
2. Охарактеризуйте основні форми публічного управління та адміністрування.
3. У чому виявляється багатогранність держави як суспільного явища?
4. В чому полягає сутність законів публічного адміністрування?
5. На яких принципах ґрунтується публічне адміністрування?
6. Які методи використовуються під час здійснення публічного адміністрування?
7. У чому виявляється універсальність публічного управління та адміністрування?
8. Пояснити зміст управління з точки зору загальнонаукового, функціонального, процесуального та суб'єкт-об'єктного підходів.

Список використаних джерел

1. Riper P. P. The American Administrative State: Wilson and the Founders-An Unorthodox View. *Public Administration Review*. 1983. 43(6). P. 477–490. <https://doi.org/10.2307/975915>.
2. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії «громадянське суспільство». Львів: Літопис. 2000. 319 с.
3. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1404-19/ed20160602>.
4. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. – 186 с.
5. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Ч. 1. Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / В. Я. Малиновський, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. 70 с.
6. Кілієвич О.І. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. –10 с.
7. Keeling D. Management in Government. London, 1972.
8. Токарський Т. Еволюція теорії соціальної політики. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 1(50). Ч. 1. С. 42–50.
9. Енциклопедичний словник з державного управління /за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
10. Fayol, Henri. Administration industrielle et générale/ Paris. Dunod et Pinat. 1917. 174 p.
11. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / О. В. Скидан, В. П. Якобчук, Н. В. Дацій, Є. І. Ходаківський та ін. ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

12. Вступ до публічного адміністрування : навч. посіб. / Н. Л. Гавкалова, Т. А. Власенко, Л. Ю. Гордієнко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. Л. Гавкалової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 382 с.

13. Абраменко П. О. Публічне адміністрування : курс лекцій Харк. нац. аграр. ун-т. Харків : ХНАУ, 2014. 291 с.

14. Кальниш Ю. Г., Лозинська Т. М., Тимцуник В. І. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / Полтав. держ. аграр. акад. Полтава : РВВ ПДАА, 2015. 279 с.

14. Дегтяр А. О., Дегтяр О. А., Калашнікова Х.І., Гнатенко М. К. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.

16. Долженков О. О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. Одеса : Видавець Букаєв В. В., 2019. 190 с.

17. Амосов О. Ю., Гавкалова Н. Л. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма). *Публічне управління: теорія та практика*. Спец. вип. 2017. С. 6–13.

18. Енциклопедія державного управління: у 8 т.: Національна академія державного управління при Президентові України; наук. ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К.: НАДУ. 2011. 748 с.

19. *Bonnin, Charles-Jean Baptiste*. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Charles-Jean_Baptiste_Bonnin

20. Великий тлумачний словник сучасної української мови; уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун. 2005. 1728 с.

21. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. для студ. вищ. навч. закл.; за ред. С. Г. Серьогіної. Х.: Право. 2005. 256 с.

22. Ославський М. І. Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади. Київ: Знання, 2008. 216 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-3774.html>.

23. На порядку денному децентралізації – чітке розмежування повноважень. *Децентралізація: офіційний сайт реформи*. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12433>.

ТЕМА 2. ОСНОВНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

1. *Базові наукові підходи до формування концепції управління в суспільстві.*

2. *Моделі публічного управління*

3. *Сутність бюрократії як суспільного інституту*

4. *Теорія бюрократії М. Вебера*

5. *Бюрократія та ефективність управління*

6. *Бюрократія і процес демократизації*

Питання для самоперевірки

1. Які форми координації суспільної взаємодії виділяє Я. Карнаї?

2. У чому полягає така особливість бюрократії як схильність до розростання?

3. Дайте визначення бюрократії та бюрократизму.

4. Якими є основні причини формування бюрократії за М. Вебером?

5. Які ознаки ідеального типу бюрократії виділив М. Вебер?

6. Яким чином бюрократія підвищує ефективність діяльності організації?

7. Які вади бюрократії перешкоджають ефективній роботі організації?

8. Яким чином вплинув на бюрократію процес демократизації суспільства?

9. У чому полягають проблеми поєднання бюрократії та демократизації?

Контрольні запитання і завдання

1. Охарактеризуйте основні підходи в розвитку теорії та практики управління.

2. Кого вважають засновниками теорії публічного адміністрування?

3. Визначення терміну «бюрократія»? Розкрийте суть бюрократії Вебера.

4. Які існують основні підходи до характеристик сучасної бюрократії?

5. Надайте характеристику основних моделей публічного адміністрування.

6. Пояснити походження терміну «бюрократія» та його вживання.

7. Розкрити основні переваги та недоліки бюрократії.

8. Охарактеризувати вплив бюрократії на ефективність управління.

9. Пояснити сутність процесу зміни бюрократії у процесі демократизації.

10. Розкрити ідеальний тип бюрократії за М. Вебером.

11. Проаналізувати сучасні вимоги до публічної служби.

Список використаних джерел

1. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. – 186 с.

2. Публічне управління та адміністрування: посіб. для підгот. до єдиного держ. кваліфікац. іспиту за спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» на другому (магістер.) рівні вищ. освіти / уклад. І. О. Банєва та ін. ; за ред. проф. В. С. Шебаніна. Миколаїв : МНАУ, 2021. 170 с.

3. Gilbreth F. Jr., Garey E.G. Cheaper by the dozen. N. Y. : Bantam, 1949.

4. Fayol Henri. Administration industrielle et générale. Paris : Dunod et Pinat. 1917. 174 p.

6. [Lyndall Fownes Urwick](#). The Golden Book of Management: Historical Record of the Life and Work of Seventy Pioneers. Arno Press, 1979. 298 p.

7. Теорія та історія державного управління : навч. посіб. / Г. С. Одінцева, В. Б. Дзюндзюк, Н. М. Мельтюхова та ін. Київ : Вид. дім «Професіонал», 2008. 288 с.

8. Балагер А. А. (2014 р.). Історія жінок у психології: Мері Паркер Фоллет. Університет Балеарських островів. Отримано 21 червня 2018 р. URL: dspace.uib.es/xmlui/bitstream/handle/11201/1009/Balaguer_Planas_Agueda_TFG.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

9. Katsamunsk P. Classical and Modern to Public Administration. *Economic Alternatives*. 2012. Issue 1. P. 74-81.
10. Hamel G., Zanini M. Humanocracy : creating organizations as amazing as the people inside them. Boston, MA : Harvard Business Review Press, 2020. 586 p.
11. [Thierry Martin](#). *Le cercle de Vincent de Gournay. Savoirs économiques et pratiques administratives en France au milieu du XVIII siècle*, Loïc Charles, Frédéric Lefèbre et Christine Théré (dir.). [Revue de philosophie économique](#). 2012/2 (Vol. 13). P. 175 – 177.
12. Crozier M. The Bureaucratic Phenomenon. London: Tavistock Publications, 1964. 187 p.
13. Kornai J. The Socialist System. The Political Economy of Communism. Oxford: The Clarendon Press. XXVIII, 1992. 644 p.
14. Parkinson's Law. URL: <https://www.economist.com/news/1955/11/19/parkinsons-law>.
15. [Weber](#) M. Economy and society: an outline of interpretive sociology. New York: Bedminster Press, 1968. 3 volumes. 1469 p.
16. Харпi Ю. Н. Homo Deus. За лаштунками майбутнього; пер. з англ. К: BookChef, 2021. 512 с.
17. Деякі питання реформування державного управління України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 831-р; редакція від 23.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>.
18. Євсюкова О. В., Михайлова Т. М. Державна служба України: специфіка складнощів модернізаційного процесу. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 4. DOI: [10.32702/2307-2156-2021.4.1](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.4.1).
19. Bennis W. G., Slater P. E. Democracy as an Automatic Mechanism: The Temporary Society. New York: Harper and Row, 1968. 148 p.
20. Тофлер Е. Шок майбутнього. Частина II. Недовговічність. URL: <http://surl.li/gtvzx>.

21. Про заходи державного фінансового контролю публічної служби: проект Закону України від 14.05.2009 № 4472. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/jf3g800a?an=20>

ТЕМА 3. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

1. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства.

Сутнісні характеристики громадянського суспільства

2. Взаємозв'язок правової держави та громадянського суспільства

3. Інституційна основа та види громадянського суспільства

4. Функції та принципи громадянського суспільства

5. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризувати сутність громадянського суспільства та етапи його становлення.

2. Розкрити пов'язаність правової держави та громадянського суспільства.

3. Визначити правову основу громадянського суспільства в Україні та розкрити його різновиди.

4. Пояснити принципи і функції громадянського суспільства.

5. Охарактеризувати стан розвитку громадянського суспільства в Україні.

Контрольні запитання і завдання

1. Що є інститутами громадянського суспільства?

2. Яку роль відіграє цивілізована держава у розвитку громадянського суспільства?

3. Що означає фактор соціальної відповідальності в усіх сферах суспільного життя?

4. Які існують підходи до визначення сутності громадянського суспільства?
5. Які етапи доцільно виділити у становленні громадянського суспільства?
6. Яким чином громадянське суспільство впливає на становлення правової держави?
7. Які ключові елементи визначають правову державу?
8. Яким чином здійснюється правова регламентація громадянського суспільства в Україні?
9. Які види громадянського суспільства ви можете назвати?
10. Які функції виконує громадянське суспільство?
11. Що можна віднести до принципів громадянського суспільства?
12. Якими параметрами характеризується громадянське суспільство в Україні?
13. Які тенденції розвитку громадянського суспільства Ви можете назвати?

Список використаних джерел

1. Сьомич М. Особливості сучасних моделей публічного управління. *Аспекти публічного управління*. 2019. Т. 7. № 4. С. 44–51.
2. Арато Е., Коен Дж. Відродження, занепад і реконструкція концепції громадянського суспільства. *Політична думка*. 1996. № 1. С. 25–31.
3. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / [Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, М. С. Ковтун та ін.] ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
4. Публічне управління та адміністрування: навч. посіб. / О. В. Скидан, В. П. Якобчук, Н. В. Дацій, Є. І. Ходаківський [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

5. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток / за заг. ред. А. В. Толстоухова, Н. Р. Нижник, Н. Т. Гончарук. Дніпропетровськ : Монолит, 2010. 400 с.
6. Громадянське суспільство як здійснення свободи. Центрально-східноєвропейський досвід. Збірник наук. праць./ за ред. А. Карася. Львів, 1999.
7. Кін Джон. Громадянське суспільство. Старі образи, нове бачення. Київ : КІС; АНОД, 2000.
8. Габермас Ю. Структурні перетворення в сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / пер. з нім. Львів : Літопис, 2000.
9. Держава і право Давньої Греції: лекція. URL: <http://nkkep.com/wp-content/uploads/2021/01/P-12-IDPZK-18.01.21.pdf>.
10. Про схвалення Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.11.2007 № 1035-р; втратила чинності 20.06.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1035-2007-%D1%80/>
11. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади: Постанова Кабінету міністрів України від 05.11.2008 № 976; редакція від 19.03.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/976-2008-%D0%BF>.
12. Про Національну Стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки: Указ Президента України від 07.09.2021 № 487. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>
13. Характеристика громадських формувань як інститутів громадянського суспільства: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 24.01.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0016323-11>.
14. Розенблум Ненсі Л. Громадянські суспільства: лібералізм і моральні впливи плюралізму. «І»: незалежний культурологічний часопис. 2001. Число 21: «Громадянське суспільство. Україна 2001». URL: <http://www.ji.lviv.ua/n21texts/rosenblum.htm>.

15. Колодій А. Історична еволюція громадянського суспільства та уявлень про нього (формування ідеалу). «І»: незалежний культурологічний часопис. 2001. Число 21: «Громадянське суспільство. Україна 2001». URL: <http://www.ji.lviv.ua/n21texts/kolodij.htm>

16. Словник української мови: академічний тлумачний словник (1970-1980); в 11 томах: сайт. URL: <http://sum.in.ua/s/funkcija>.

17. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник. Мелітополь: ТОВ «КолорПринт», 2020. 204 с.

18. Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку: аналітична доповідь. В. М. Яблонський, Т. В. Андрійченко, І. Е. Бекешкіна та ін.; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. К.: НІСД. 2018. 128 с.

19. Громадянське суспільство України в умовах війни : звіт за результатами дослідження (грудень 2022 – січень 2023). Київ, 2023. 64 с. URL: <http://surl.li/fhfqf>

20. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні: загальні тенденції, регіональні особливості: аналітична доповідь. К.: НІСД. 2014. 78 с.

21. Крупник А., Орлова А. Держава і громадянське суспільство: алгоритм взаємодії. *ProstirUA – Громадський постір: портал*. URL: <https://www.prostir.ua/?news=derzhava-i-hromadyanske-suspilstvo-alhorytm-vzajemodiji>

ТЕМА 4. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. *Сутність влади як суспільного феномену*

2. *Управлінська спроможність держави*

3. *Публічне управління як специфічний вид управлінської діяльності.*

Суб'єкти та об'єкти публічного управління

4. *Закономірності, форми, стилі і методи публічного управління*

5. Конституційно-правові засади публічного управління. Принцип законності у публічному управлінні та адмініструванні.

6. Нормативно-правова база організації та функціонування системи органів публічної влади в Україні.

7. Визначення поняття «публічна служба» та особливості її функціонування закордоном. Морально-етичні аспекти публічного управління та адміністрування.

Питання для самоперевірки

1. Як пояснюють сутність влади науковці?
2. Які універсальні властивості має влада?
3. За яких умов може бути реалізована публічна влада?
4. Які відмінності між соціальною, політичною та державною владою?
5. Якими є основні проблеми трансформації публічної влади?
6. Яким чином співвідносяться між собою поняття «публічна влада», «публічне управління» та «публічне адміністрування»?
7. Які вимоги висуваються щодо функціонування публічної адміністрації?
8. Які основні сфери є предметом управлінської діяльності публічних адміністрацій?
9. Що таке «управлінська спроможність держави»?
10. Які основні чинники визначають управлінську спроможність держави?
11. Яким чином трактується дезорганізація та що є її причинами?
12. Поясніть у чому полягає зміст таких закономірностей розвитку соціальних систем як самоорганізація та саморозвиток?
13. Яким чином має враховуватися в публічному управлінні така закономірність як відкритість?
15. У чому полягає застосування системного підходу як закономірності публічного адміністрування?
16. Які ознаки соціального управління визначають науковці?

17. Які умови необхідні для здійснення децентралізації влади?
18. Що належить до нормативно-правових форм діяльності?
19. У чому полягає зміст договірних, організаційних і дорадчих форм адміністративної діяльності.
20. Що таке стилі управління та якими воно бувають?
21. Які чинники впливають на формування стилів державноуправлінської діяльності?
22. Як можна охарактеризувати методи публічного адміністрування за рівнем участі держави в управлінні?

Контрольні запитання і завдання

1. У чому полягають особливості управлінської діяльності та її форми?
2. Співвідношення понять «менеджмент», «адміністрування» і «керівництво».
3. Адміністративний менеджмент як специфічна категорія і вид діяльності. Адміністративні методи управління.
4. Визначення поняття «адміністрація», «публічна адміністрація».
5. Предметні сфери управління публічної адміністрації.
6. Сукупність вимог до діяльності публічної адміністрації.
7. Система органів публічної влади в Україні.
8. Пояснити сутність влади та її універсальні властивості.
9. Охарактеризувати формування публічної влади та напрями її трансформації.
10. Пояснити співвіднесення понять «публічна влада», «публічне управління», «публічне адміністрування».
11. Розкрити зміст вимог щодо функціонування публічної адміністрації.
12. Охарактеризувати сутність управлінської спроможності держави та чинники, що її обумовлюють.

13. Наведіть причини дезорганізації та ознаки дефектів формулювання правил.

14. Законність як принцип здійснення публічною адміністрацією владних повноважень

15. Охарактеризуйте законність як конституційний принцип.

16. Роль суспільства у забезпеченні законності в публічному управлінні демократичної держави.

17. Органи виконавчої влади в Україні.

18. Професійна етика як сформована система конкретних моральних норм.

19. Впровадження етичної інфраструктури у публічному управлінні.

20. Складові позитивного іміджу публічного службовця.

Список використаних джерел

1. Інтеграція. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
2. Централізація. Словник економічних термінів. URL: <http://epi.cc.ua/slovar-ekonomicheskikh-terminov250.html>.
3. Демократизація. Вікіпедія. URL: <http://surl.li/goeb>.
4. Ткачук Анатолій. Що таке згуртованість суспільства та як її вимірювати. Інститут громадянського суспільства: офіційний сайт. 2020. 24 листопада. URL: <https://www.csi.org.ua/news/shho-take-zgurtovanist-suspilstva-ta-yak-yiyi-vymiryuvaty-anatolij-tkachuk/>.
5. Дребот Н. П., Семеген І. Б. Реформа децентралізації в Україні: поточний стан та перспективи розвитку. Науковий вісник НЛТУ України. 2019. Т. 29. №4. С. 24-27. URL: https://www.researchgate.net/publication/335592810_Reforma_decentralizacii_v_Ukraini_potocnij_stan_ta_perspektivi_rozvitku.
6. Форми управління. Великий тлумачний словник сучасної української мови; уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ „Перун”. 2002. 1440 с.

7. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. – 186 с.

8. Форми управлінської діяльності. URL: <https://infopedia.su/5x9ea7.html>.

10. Актуальні проблеми конституційного права України : підручник / за заг. ред. проф. А. Ю. Олійника. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 545 с.

11. Годованець В. Ф., Головін А. С. Конституційне право України : навч. посіб. Київ : Вид. дім «Персонал», 2011. 384 с.

12. Конституція України : офіц. текст від 28.05.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

13. Кальниш Ю. Г., Лозинська Т. М., Тимцуник В. І. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАА, 2015. 280 с.

14. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія / за заг. ред. С. Чернова. Запоріжжя : ЗДІА, 2016. 606 с.

15. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

16. Бутирська Т. О., Дзвінчук Д. І. Теоретико-методологічні основи державного будівництва : монографія. Івано-Франківськ : Місто НВ. 2017. 176 с.

17. Політико-правове забезпечення публічного управління та адміністрування / Г. П. Ситник та ін. Вінниця : ФОП Кушнір Ю., 2020. 504 с.

18. Ястремська О. М., Мажник Л. О. Публічне адміністрування : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

19. Державне управління: словник-довідник / уклад. : В. Д. Бакуменко (кер. творч. кол.), Д. О. Безносенко, І. М. Варзар, В. М. Князєв та ін. ; за заг. ред. В. М. Князєва, В. Д. Бакуменка. Київ : Вид-во УАДУ, 2002.

20. Посібник для державного службовця з питань запобігання корупційних діянь / уклад. С. М. Серьогін, О. Л. Молошна, В. В. Баштанник та ін. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ. 2009. 136 с.

21. Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 07.04.2011 р. № 3206-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 40. С. 404.

22. Хриков Є. М. Етична система публічної служби України. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. №3. С. 1–11.

23. Норми та стандарти поведінки державних службовців : метод. Матеріали / Харківська обласна державна адміністрація. Сектор з питань запобігання та виявлення корупції. Харків : 2020. 41 с.

24. Концепція сучасної державної кадрової політики України / В. І. Луговий, А. М. Михненко, Н. Р. Нижник [та ін.]. Київ : Вид-во НАДУ, 2006. 56 с.

25. Кодекс державного службовця. Урядовий кур'єр. 2000. № 222. С. 14–15.

26. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби 05 серпня 2016 року № 158 (у редакції наказу Національного агентства України з питань державної служби від 28 квітня 2021 року [№ 72-21](#)).

27. Кадрова політика і державна служба : навч. посіб / С. М. Серьогін, Н. Т. Гончарук, В. М. Сороко та ін. Вид. 2-ге, доп. та перероб. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010. 368 с.

ТЕМА 5. ВРАХУВАННЯ ЧИННИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОГО ВПЛИВУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

2. Основи глобального врядування

3. Політика європейської інтеграції

4. Публічне управління в Європейському союзі

5. Можливість адаптації та імплементації зарубіжного досвіду публічного управління та адміністрування в Україні

6. Міжнародна, європейська та національна безпека

Питання для самоперевірки

1. Перелічіть глобальні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення.
2. Назвіть основні глобалізаційні процеси в сучасному світі.
3. Міжнародні стандарти демократичного врядування.
4. Сформулюйте переваги та недоліки Євроінтеграції.

5. Які типи інтеграцій вам відомі? Наведіть їхні ознаки.
6. Перелічіть концептуальні ідеї глобального врядування.
7. «Група двадцяти»: діяльність з питань вирішення світової кризи.
8. Глобальні світоглядні трансформації сучасності.
9. Інститути глобального врядування.
10. Європейська ідея та ідея національної держави.
11. Охарактеризуйте перспективи міжнародного співробітництва в економіці роззброєння.
12. У чому сутність ідеї реформування Організації Об'єднаних Націй?
13. Яке значення мають неформальні організації для вироблення рішень з глобальних проблем?

Контрольні запитання і завдання

1. Визначте поняття та особливості публічного управління в європейських країнах.
2. Які Ви знаєте підходи до класифікації та види сучасного публічного управління?
3. Визначте систему актів, що закріпили європейський адміністративний простір.
4. Визначте систему актів Європейських країн, які закріплюють принципи управління.
5. Глобальні процеси та проблеми сучасності
6. Глобальне врядування та міжнародний правопорядок. Поняття «нового світового порядку».
7. Проекти «Єдиної Європи» у ХХІ ст.

ТЕМА 6. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

1. *Поняття муніципального управління*
2. *Становлення системи місцевого самоврядування в Україні*

3. Досвід проведення децентралізації в зарубіжних країнах. Децентралізація влади в Україні

4. Діяльність місцевих державних адміністрацій в умовах адміністративно-територіальної реформи

5. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні: світовий досвід

Питання для самоперевірки

1. Розкрити зміст поняття муніципального управління.
2. Проаналізувати процес становлення місцевого самоврядування в Україні.
3. Пояснити основні функції місцевого самоврядування.
4. Охарактеризувати правову, організаційну та економічну автономію місцевого самоврядування
5. Порівняти державницьку та громадівську теорії місцевого самоврядування.
6. Розкрити зміст та значення децентралізації влади.
7. Пояснити у чому полягає діяльність місцевих державних адміністрацій.

Контрольні запитання та завдання

1. Поясніть, що таке «муніципальне утворення» за змістом та основними компонентами?
2. У чому зміст місцевого самоврядування?
3. Які періоди розвитку місцевого самоврядування в Україні вам відомі?
4. З яких елементів складається система місцевого самоврядування в Україні?
5. Які причини та цілі децентралізації влади?
6. Які етапи децентралізації влади в Україні ви знаєте? Назвіть та розкрийте їх зміст.
7. Яким чином забезпечується взаємодія органів місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій в процесі реалізації публічного управління?
8. У чому полягає сутність адміністративно-територіальної реформи?
9. Яким чином змінилися функції місцевих державних адміністрацій?
10. Досвід муніципального управління в зарубіжних країнах.

11. Сформулюйте основні сучасні проблеми місцевого самоврядування в Україні.

Список використаних джерел

1. Лазор О. Інституціоналізація публічної самоврядної влади в Україні: результати дослідження. Актуальні проблеми державного управління. 2010. Вип. 3(2). С.135-139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2010_3%282%29_41.

2. Лазор О., Михайлишин Л. Місцеве управління: понятійно-категоріальний апарат. Демократичне врядування. 2009. Вип. 3. URL: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik3/fail/+Lazor.pdf.

3. Конституція України. Розділ XI – Місцеве самоврядування. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-xi>.

4. Європейська Хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_036.

5. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. – 186 с.

6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05. 1997 № 280/97-ВР; редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

7. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text>.

8. Висновок Венеціанської Комісії щодо проекту Закону України про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації) реєстр. № 2217а. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2015\)029-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2015)029-e).

8. Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади тсаном на 16 липня 2021 р.; Міністрство розвитку громад та територій України. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/742/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3_16.07.2021.pdf.

10. Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій: Закон України від 17.11.2020 № 1009-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1009-20>.

11. Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні: Законопроект від 30.10.2020 № 4298. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70293.

ТЕМА 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ПРОЦЕС ВИРОБЛЕННЯ, УХВАЛЕННЯ ТА ВИКОНАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

- 1. Поняття та класифікація управлінських рішень*
- 2. Фактори впливу на ухвалення рішень*
- 3. Процес ухвалення та виконання управлінських рішень*
- 4. Контроль виконання рішень та відповідальність*

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризувати управлінські рішення в публічній сфері.
2. Розкрити зміст об'єктивних та суб'єктивних детермінант прийняття управлінських рішень.
3. Визначити процедури ухвалення та виконання управлінських рішень в публічній сфері.
4. Проаналізувати методи прийняття державноуправлінських рішень.
5. Визначити зміст та значення моніторингу виконання управлінських рішень.

Контрольні запитання та завдання

1. У чому полягає зміст поняття «управлінське рішення»? Наведіть класифікацію управлінських рішень.
2. Чим характеризується специфіка державноуправлінських рішень? Наведіть їх класифікацію.
3. Як можна охарактеризувати об'єктивні та суб'єктивні чинники впливу на прийняття управлінських рішень в публічній сфері?

4. Поясніть, як ви розумієте зміст психологічних пасток, що виникають при прийнятті управлінських рішень?

5. У чому полягає сутність організаційного забезпечення ухвалення управлінських рішень?

6. Яким є зміст правового і ресурсного забезпечення ухвалення державноуправлінських рішень?

7. У чому полягає процес виконання управлінських рішень в публічній сфері? Охарактеризуйте його етапи.

8. Які існують складові моніторингу виконання управлінських рішень?

9. Які завдання виконуються в ході моніторингу виконання управлінських рішень?

Список використаних джерел

1. Яремко І. І. Особливості прийняття та реалізації управлінських рішень в системі публічного управління. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2021. №7. С. 57-61.

2. Лозинська Т. М., Тимцуник В. І., Кальниш Ю. Г. Публічне адміністрування: навч. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 189 с.

3. Мала Н. Т. Управлінські рішення: класифікація та процес прийняття. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2007. № 605. С. 20 – 24. URL: https://vlp.com.ua/files/04_31.pdf

4. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учб. л-ри, 2012. 383 с.

5. Методологічні аспекти прийняття управлінських рішень. Ковбасюк Ю. В. Державне управління: навч. посіб. К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. 564 с. URL: http://e-pidruchniki.com/content/2102_112_Metodologichni_aspekti_priinyattya_upravlinskih_rishen.html.

6. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 №500. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-%D0%BF#Text>.

7. Баюк М. І., Войт М. І., Матковський Г. В. Організація контролю в системі органів державної влади: Інформаційно-методичний матеріал. Хмельницький: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, 2013. 135 с.

8. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. – 186 с.

ТЕМА 8. НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ТА РИЗИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

- 1. Поняття невизначеності та її значення в публічному управлінні*
- 2. Ризики в публічному управлінні та їх класифікація*
- 3. Концепція «чорний лебідь» в публічному управлінні*
- 4. Дефекти публічного управління*

Питання для самоперевірки

1. Розкрити зміст поняття «дефект публічного управління».
2. Пояснити чим обумовлені дефекти публічного управління.
3. Охарактеризувати зміст подій «ідеального шторму».
4. Пояснити сутність поняття «невизначеність» у науковій літературі.
5. Розкрити зміст поняття «чорний лебідь» у публічному управлінні.
6. Охарактеризувати вплив концепції «чорного лебедя» на процеси публічного управління.

Контрольні запитання та завдання

1. Які події «чорних лебедів» здійснюють суттєвий вплив на публічне управління?
2. Які найбільш суттєві причин виникнення невизначеності?
3. Які фактори впливають на появу ризиків в публічному управлінні?
4. У чому проявляються дисфункції державного управління?
5. У чому сутність теорії антикрихкості?

6. За якими критеріями та на які види поділяють ризики в публічному управлінні?

7. Які події «ідеального шторму» впливають найбільшим чином на ситуацію в Україні на сучасному етапі?

Список використаних джерел

1. Пригожин А. І. Дезорганізація. URL: <http://ecsocman.hse.ru/data/294/699/1219/PrigozhinVVed.pdf>.
2. Енциклопедичний словник з державного управління; уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К.: НАДУ, 2010. 820 с.
3. Jacobs, Jane. The death and life of great American cities. 1916. 1st Vintage Books ed. р см Originally published: New York: Random House, 1961. P. 474. URL: http://www.petkovstudio.com/bg/wp-content/uploads/2017/03/The-Death-and-Life-of-Great-American-Cities_Jane-Jacobs-Complete-book.pdf.
4. Wallerstein I. M. The End of the World as We Know it: Social Science for the Twenty-first Century. Minneapolis: U of Minnesota Press, 1999. 277 p.
5. Bauman Z. Liquid Modernity. Cambridge CB2 1 UR: Polity Press, 2000. 232 p.
6. Standing G. The Precariat: the New Dangerous Clas. London: Bloomsbury Academic 2011. 198 p.
7. Савченко С. М. Сутність ризику як економічної категорії. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-3496/>.
8. Циба Я. В. Підходи до розуміння поняття «ризик». Ефективна економіка. 2014. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=276>.
9. Чуприна І. В. Поняття та класифікація ризиків в підприємницькій діяльності. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. 20121. № 4 (70). С. 187 – 194.
10. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. – 186 с.
11. Якошь І. С. Ризик як міра невизначеності. Економічний вісник Донбасу. 2009. № 1 (15). С.

12. Гречаніченко О. О. Ризик-орієнтоване управління як механізм публічного управління державними фінансами в Україні. http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/102.pdf.

13. Стратегічний аналіз корупційних ризиків. Офіційний веб-сайт НАЗК. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/strategichnyj-analiz-koruptsijnyh-ryzykiv/>.

14. Каталог корупційних ризиків. URL: <https://antycorportal.nazk.gov.ua/risks/>.

15. Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності в Україні; [Ігор Коліушко, Віктор Тимошук, Олександр Банчук та ін.; Ірина Бекешкіна; Центр політико-правових реформ, Фонд «Демократичні ініціативи». К. Москаленко О.М. ФОП, 2009. – 196 с.

16. [Taleb](#) N. N. The Black Swan. Random House (U.S.), 2007. 400 p.

17. Aven T. On the meaning of a black swan in a risk context. Safety Science. 2013. №57. P. 44-51.

18. Талеб Н. Н. Антикрихкість. Про (не)вразливе у реальному житті; пер. з англ. М. Климчук. К.: Наш формат, 2018. 400 с.

19. Скоцик В. Ідеальний шторм. К.: Саміт- книга, 2021. 286 с.

20. Ho P., Kuah A. W. J. Governing for the Future: What Governments Can Do. PRISM. Vol 5. № 1. P. 9-21.

21. Базові політичні сценарії на 2022 рік. URL: <https://www.promoteukraine.org/uk/vijna-vsih-proty-vsih-chy-molodyj-lukashenko-bazovi-politychni-sczenariyi-na-2022-rik/>.

22. У 2020 р. Китай був головним торговельним партнером України – митна служба. Радіо Свобода: офіційний сайт. 2021. 12 січня. URL: <http://surl.li/guawwb>.

23. Шевчук П. Негативні впливи на процеси державного управління в Україні часів незалежності. Науковий вісник «Демократичне врядування». 2016. Вип. 16-17. URL: <http://surl.li/gtrwo>.

24. Шевчук П. Патології в системі державного управління України часів відновлення незалежності. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 4 (57). Ч. 1. С. 51- 65. URL: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.57.2018.164595>.

25. Дефект. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%C4%E5%F4%E5%EA%F2>.

26. Дисфункція. Вікіпедія. URL: <http://surl.li/beqtl>.

27. Ситник Г. П. Дисфункції, дефекти і дисбаланси в державному управлінні як загрози національній безпеці. Науковий часопис Академії національної безпеки. 2017. Вип. 3-4 (15-16). С. 10-24.

28. Merton R. K. Social Theory and Social Structure. Ed. ed. Glencoe, IL: The Free Press, 1957. 627 p.

29. Етимологія слова «флаттер». Вікісловник. URL: <http://surl.li/gtrxc>.

ТЕМА 9. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ

1. Теоретичні засади електронного врядування. Особливості надання публічних послуг в країнах Європи.

2. Електронна демократія: сутність, мета, основні завдання. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження.

3. Складові інформаційної інфраструктури.

4. Електронні адміністративні послуги.

Питання для самоперевірки

1. Які основні принципи електронного урядування?

2. Принципи діяльності е-парламенту.

3. Охарактеризуйте складові інформаційної інфраструктури.

4. Від чого залежить рівень ефективності застосування ІКТ у парламентській діяльності?

5. Визначте поняття «публічна послуга» у зарубіжних практиках.

6. Визначте принципи надання публічних послуг в європейських країнах.

Контрольні завдання та запитання

1. Концепції електронного врядування.

2. Що забезпечує система електронного уряду?

3. Які ознаки демократичного парламенту?

4. Ким надаються муніципальні послуги?

5. Які критерії оцінки електронних адміністративних послуг в Європейському Союзі?

6. Можливості додатку «Дія».
7. Які є види публічних послуг в зарубіжних країнах?
8. Визначте суб'єктів надання публічних послуг в зарубіжних країнах.

Список використаних джерел

1. Електронне урядування : підручник / авт. кол. : А. І. Семенченко, Н. В. Грицяк, О. Б. Кукарін та ін. / за заг. ред. Н. В. Грицяк, А. І. Семенченка. Київ : НАДУ, 2016. 128 с.
2. Концепція розвитку електронного урядування в Україні / О. Баранов, А. Семенченко. URL: https://www.irf.ua/files/ukr/conception_final.pdf.
3. Інтеграція України в Європейський інформаційний простір: виклики та завдання. Київ : ФОП Клименко, 2014. 212 с.
4. Складові електронного урядування. *Правова інформатика*. 2012. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/12fvmseu.pdf>.
5. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 78. Ст. 109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>.
6. Електронне урядування в Україні: аналіз та рекомендації. Результати дослідження. Київ : Поліграфі-Плюс, 2017. 254 с.
7. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Київ, 2017.
8. Чукут С. А., Загвойська О. В., Цимбаленко Я. Ю. Основи електронного урядування : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2022. 268 с.
9. Міхровська М. С., Черноус А. Г. Деякі аспекти впровадження електронного урядування в Україні на прикладі досвіду зарубіжних країн. *Право і суспільство*. 2016. № 2(2). С. 122–127.
10. Грицяк Н. В., Литвинова Л. В. Державне управління в умовах розвитку інформаційного суспільства: навч. посіб. Київ: К.І.С., 2015. 108 с.
11. Конституція України : офіц. текст від 28.05.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

12. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій / С. В. Дзюба, І. Б. Жиляєв, С. К. Полумієнко, І. А. Рубан, А. І. Семенченко ; за ред. А. І. Семенченка. Київ, 2012.

13. Інформаційна складова державної політики та управління : монографія / С. Г. Соловйов та ін. Київ : К.І.С., 2015. 320 с.

14. Про адміністративні послуги : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32.

15. Держава у смартфоні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/2709578-derzava-u-smartfoni-na-bankovij-anonsu-vali-prezentaciu-dla-ekspertiv-i-gromadan.html>.

ТЕМА 10. КОРУПЦІЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

1. Поняття корупції та корупційних дій

2. Соціально-економічні та політичні наслідки корупції

3. Заходи щодо запобігання проявам корупції. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби з корупцією.

4. Основні напрямки реформування антикорупційної стратегії України із урахуванням міжнародних практик. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності в Україні

Питання для самоперевірки

1. Що таке корупція за своєю сутністю?

2. У чому полягають корупційні діяння?

3. У чому причини та умови виникнення корупції?

4. Які наслідки має корупція в економічній сфері?

5. Які наслідки корупції для соціальної сфери?

6. Як проявляється корупція в політичній сфері?

7. На яких принципах ґрунтується діяльність щодо протидії корупції?

8. Які чинники обумовлюють зміст антикорупційної політики?

9. Які основні напрями протидії корупції вам відомі?

10. Хто є суб'єктами протидії корупції?

Контрольні запитання та завдання

1. Основні підходи до розуміння корупції.
2. Наслідки корупції.
3. Які ознаки корупційних злочинів?
4. Пояснити причини появи корупції в органах державної влади.
5. Проаналізувати наслідки корупції для соціально-економічного життя країни.
6. Які заходи повинні передбачати Антикорупційні програми?
7. Види правопорушень.
8. Відповідальність як складне системне явище.
9. Відповідальність органів та посадових осіб.
10. Адміністративна відповідальність як інститут адміністративного права.
11. Охарактеризувати антикорупційну діяльність в Україні.
12. Розкрити зміст та визначити ознаки політичної корупції.
13. Охарактеризувати антикорупційну діяльність у зарубіжних країнах.
14. Проаналізувати нормативно-правову базу антикорупційної діяльності в Україні.

Список використаних джерел

1. Універсальний словник-енциклопедія, 2-е видання, доповнене. К.: «Всеуито»; Львів: «Атлас», 2001. 1575 с. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/m/s2.pl?Article=6280&action=show>.
2. Запобігання та протидія корупції: навч. посіб.; А. М. Михненко, О. В. Руснак, А. М. Мудров та ін.; за ред. А. М. Михненка. 4-те вид., переробл. й доповн. К.: ДННУ «Академія фінансового управління», 2013. 666 с.
3. Klitgaard R. Corruption. Finance & Development. 1998. P. 3-6. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/1998/03/pdf/klitgaar.pdf>.
4. Пиголенко І. В. Хабарництво як соціальний феномен сучасного суспільства. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. 2009. № 4. С. 113–121. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/6212/1/09-4-20.pdf>.

5. Кравчук М., Лаврів І. Сутність корупції та основні шляхи її подолання в Україні. Актуальні проблеми правознавства. 2021. 3 (27). С. 31-36.

6. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: [у 3 кн.]. Кн. 2. К.: Ін Юре, 2007. 712 с.

7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VIII; редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1700-18>.

8. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 №2341-III; редакція від 28.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top>

9. Марисюк К. Поняття, види та загальна характеристика корупційних правопорушень. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки». 2021. № 4 (32). С.138-144.

10. Індекс сприйняття корупції: Україна набрала на 1 бал більше, ніж торік. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-indeks-koruptsia-ukraina-tiu/32247288.html>.

11. Висоцька І. Б., Нагірна О. В., Силкін О. С. Економічні наслідки корупції в Україні. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 42. С. 182-187.

12. Про публічні закупівлі: Закон України від 5.12.2015 № 22-VIII; редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/922-19>.

13. Тіньова економіка в Україні: причини та шляхи подолання. URL: https://icps.com.ua/assets/uploads/files/t_novaekonom_kaukra_ni.pdf.

14. Мельник М. Політична корупція: сутність, чинники, засоби протидії. Українське юридичне товариство, 1 липня 2009 р. URL: <https://justice.org.ua/politika-i-pravo-podiji-fakti-komentari/politichna-korupsiya-sutnist-chinniki-zasobi-protidiji/>

15. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. – 186 с.

16. Участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35749

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Самостійна робота здобувачів включає завдання до кожної теми (окремих тем) та індивідуальні завдання.

Виконання індивідуальних завдань всіма здобувачами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими здобувачами з власної ініціативи або за пропозицією

викладача. Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни носить самостійний характер виконання окреслених завдань і тематично охоплює загальне змістовне навантаження з навчального курсу.

Індивідуальне завдання виконується під час вивчення курсу і може бути оцінене максимально у 20 балів. Воно включає виконання завдання за визначеною темою. Індивідуальне завдання з дисципліни складається із двох частин: теоретичної і практичної. Здобувач має право самостійно обрати тему та зміст роботи з обов'язковим її погодженням з викладачем. В процесі виконання завдання здобувач має опрацювати літературні джерела з посиланнями на них у тексті роботи. При цьому робота має носити творчий характер і бути спрямованою на вирішення певної проблеми та на висловлення особистого погляду автора роботи на питання, які розглядаються в роботі. Індивідуальне завдання виконується здобувачем самостійно під керівництвом викладача на протязі вивчення дисципліни. Мета – надати здобувачу можливість проявити здібності до дослідницької роботи, використовуючи знання, одержані в процесі оволодіння навчальним матеріалом.

Індивідуальне завдання містить таку структуру.

Зміст. Назви розділів із зазначенням сторінок.

Основна частина включає актуальність обраної теми, необхідність дослідження проблеми, мета і завдання роботи, матеріал, на якому вона буде проведена. Розкриваються сутність, теоретичні засади вирішення зазначеної проблеми, аналіз законодавчої бази. На основі аналітичних даних щодо об'єктів дослідження та інформації здобувач повинен при виконанні індивідуального завдання з даної дисципліни внести пропозиції з проблем удосконалення законодавства. У висновках викладають перелік пропозицій і рекомендацій та практичні результати одержані в індивідуальному завданні.

Список використаних джерел. Повний список використаної літератури з бібліографічними даними джерел, наведений за вимогами державного стандарту.

Текст індивідуального завдання викладається науковою мовою, логічно, послідовно, лаконічно. Основні результати, положення ілюструються таблицями, графіками, діаграмами. Обсяг роботи – 0,5 друкарського листа (20 000 тис. знаків або 10 – 12 сторінок тексту).

Перелік основних тем

1. Становлення публічного управління. Ознаки управління в публічній сфері.
2. Концептуальні основи європейського управління.
3. Держава і публічна влада.
4. Законопроекти «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про місцеві державні адміністрації».
5. Європейська Хартія місцевого самоврядування.
6. Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування в зарубіжних країнах.
7. Сучасні моделі публічного управління. Модель доброго (належного) урядування – good governance. Модель нового публічного управління (new public administration).
8. Бюрократія як форма організації роботи влади.
9. Основні характеристики бюрократичної організації діяльності управлінців.
10. Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки.
11. Формування громадянського суспільства у країнах Європи і Америки.
12. Роль сучасної держави у розвитку громадянського суспільства.
13. Концепція сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства в Україні.
14. Моделі громадянського суспільства.
15. Реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства на період 2021-2026 рр.
16. Вплив глобалізації та міжнародної інтеграції на становлення й розвиток міждержавної влади.
17. Управлінська спроможність держави як критерій вступу до Європейського Союзу.
18. Основні принципи європейського управління.
19. Форми управлінської діяльності в публічній сфері.
20. Чинники формування стилю державно управлінської діяльності.
21. Нормативно-правові акти, що визначають організацію роботи органів публічної влади.
22. Впровадження етичної інфраструктури у публічному управлінні.

23. Концепції глобального врядування.
24. Поняття Європейського адміністративного простору. Рівні європейського управління.
25. Перспективні заходи запровадження досвіду публічної служби країн ЄС у вітчизняну практику.
26. Соціальний та економічний розвиток територіальних громад.
27. Положення Європейської Хартії місцевого самоврядування. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
28. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».
29. Досвід проведення децентралізації в зарубіжних країнах.
30. Реорганізація адміністративно-територіального устрою. Законопроект № [4298](#) щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні.
31. Державноуправлінське рішення. Організаційні форми управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень.
32. Ефективність управління та організація дієвого контролю за виконанням рішень.
33. Правове, інформаційне і документальне, організаційне, технічне, психологічне, консультативно-дорадче забезпечення прийняття управлінських рішень.
34. Організаційне забезпечення виконання рішень.
35. Фактори, що спричиняють появу ризиків і невизначеностей у публічному управлінні.
36. Події «чорних лебедів» та «ідеального шторму», їх зміст.
37. Негативні наслідки дефектів публічного управління.
38. Принципи електронного урядування.
39. Концепція «електронної демократії» як продовження розвитку загальної теорії демократії.
40. Інформаційний простір як сукупність інформаційної інфраструктури, інформаційних ресурсів, технологій та регламентів використання інформаційних ресурсів.
41. Про адміністративні послуги: Закон України.
42. Критерії оцінки електронних адміністративних послуг в Європейському Союзі.

43. Закон України «Про запобігання корупції».

44. Світовий досвід боротьби з корупцією в публічному управлінні. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби з корупцією.

45. Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки.

46. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності в Україні.

47. Основні міжнародні документи щодо запобігання і протидії корупції, ратифіковані Україною.

Методи навчання

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- виконання завдань у відповідності до тематики заняття;
- дискусійне обговорення проблемних питань;
- повідомлення про виконання завдань.

Поточний контроль знань з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) перевірки завдань, які були виконані за допомогою комп'ютерної техніки на семінарському занятті;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

3) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях. Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

Структура екзаменаційного білету включає три теоретичних питання.

Методи контролю

Під час вибору критеріїв оцінки засвоєння здобувачем програми дисципліни враховано виконання програми і засвоєння матеріалу в частині лекційних та семінарських занять, а також виконання передбаченої програмою самостійної роботи. Усі види контролю (усне опитування, письмове опитування, тестове опитування) тісно пов'язані та організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу здобувачів і забезпечити об'єктивне оцінювання рівня їх знань. Після закінчення вивчення курсу підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену і

здобувач може набрати протягом семестру в точках контролю від 60 до 80 балів включно.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Всього балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	60
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	

Після закінчення вивчення курсу підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі іспиту і здобувач може набрати протягом семестру в точках контролю до 60 балів включно.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Сума балів	
										За підсумками розділів	Екзамен
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	60	40
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
Загальна рейтингова оцінка										100	

Шкала: національна та ЕКТС і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок

14.1 Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно Добре Задовільно	Зараховано
82 – 89	B		
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
35 – 59	FX		
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання:

1) «Відмінно» (90-100 балів) – здобувач виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

2) «Дуже добре» (82-89 бали) – здобувач виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

3) «Добре» (74-81 бали) – здобувач виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

4) «Задовільно» (64-73 бали) – здобувач виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

5) «Достатньо» (60-63 бали) – здобувач виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

6) «Незадовільно» (35-59 бали) – здобувач виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

7) «Не зараховано» (0-34 бали) – здобувач не розуміє суті питань, виявляє прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, що свідчить про необхідність обов'язкового повторного вивчення дисципліни.

Рекомендована література

Основна література:

1. Амосов О. Ю., Гавкалова Н. Л. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма). *Публічне управління: теорія та практика*. Спец. вип. 2017. С. 6–13.

2. Абраменко П. О. Публічне адміністрування : курс лекцій. Харків: ХНАУ, 2014. 291 с.

3. Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г., Шпачук В. В. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Київ: КНУКіМ, 2016. 167 с.

4. Вступ до публічного адміністрування : навч. посіб. / Н. Л. Гавкалова, Т. А. Власенко, Л. Ю. Гордієнко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. Л. Гавкалової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 382 с.
5. Дзюндзюк В. Б., Мельтюхова Н. М., Фоміцька Н. В. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. В. В. Корженка, к.е.н., доц. Н. М. Мельтюхової. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. 306 с.
6. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : монографія. Харків : ХарПІ УАДУ «Магістр», 2003. 236 с.
7. Кальниш Ю. Г., Лозинська Т. М., Тимцуник В. І. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2015. 279 с.
8. Дегтяр А. О., Дегтяр О. А., Калашнікова Х. І., Гнатенко М. К. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.
9. Долженков О. О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. Одеса : Видавець Букаєв В. В., 2019. 190 с.
10. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
- 11.. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. – 186 с.
12. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, М. С. Ковтун та ін. ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
13. Пакатаєв П.С. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посіб. для здобувачів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / П.С. Пакатаєв, М.А. Латинін, В.С. Степаненко, Г.П. Пасемко, О.М. Таран. – Харків : ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с.
14. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

15. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія / за заг. ред. С. Чернова. Запоріжжя : ЗДІА, 2016. 606 с.
16. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / О. В. Скидан, В. П. Якобчук, Н. В. Даций, Є. І. Ходаківський [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.
17. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / А. О. Азарова та ін. Вінниця : ВНТУ, 2019. 180 с.
18. Публічне управління та адміністрування. Словник термінів / А. В. Хрідочкін, М. Ю. Віхляєв ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. П. В. Макушева. Одеса : Гельветика, 2021. 603 с.
19. Публічне управління та адміністрування : посіб. для підгот. до єдиного держ. кваліфікац. іспиту за спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» на другому (магістерському) рівні вищ. освіти / уклад. І. О. Банєва та ін. ; за ред. проф. В. С. Шебаніна. Миколаїв : МНАУ, 2021. 170 с.
20. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток / за заг. ред. А. В. Толстоухова, Н. Р. Нижник, Н. Т. Гончарук. Дніпропетровськ : Монолит, 2010. 400 с.
21. Публічна влада та управління: принципи і механізми реалізації: монографія / за заг. ред. Н.Р. Нижник. Чернівці:Технодрук, 2008. 432 с.
22. Публічне адміністрування : навч. посіб. / А. С. Даниленко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф., академіка НААН України А. С. Даниленка, д-ра екон. наук, проф. П. І. Юхименка, д-ра екон. наук, доц. Т. В. Сокольської. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 288 с.
23. Ястремська О. М., Мажник Л. О. Публічне адміністрування : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

Допоміжна література:

1. Пасемко Г.П., Таран О.М., Бабак Д.Е. Професіоналізм у системі публічного управління як основа розвитку персоналу публічної служби // Економіка та суспільство. 2022. no 42. url:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1650> doi: 10.32782/2524-0072/2022-42-45

2. Пасемко Г.П., Таран О.М. Сучасні напрями розвитку публічного управління: стратегічний форсайт як інструмент управління регіональним розвитком // Журнал з менеджменту, економіки та технологій, № 1, 2024. С.109-124. <https://journal-met.kh.ua/jme01249.html> DOI: 10.69803/2312-3427-2024-1-109.

3. Пасемко Г.П., Таран О.М., Гуторова О.О. Розвиток системи публічного управління: комунікаційна стратегія та комунікаційна культура // Електронне наукове видання "Публічне адміністрування та національна безпека". — 2024. — №6(47).<https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-6-9972>

4. Пасемко Г.П., Таран О.М., Гуторова О.О. Напрями розвитку системи публічного управління: формування інформаційної та комунікативної політики в Україні // Електронний науково-практичний журнал «Національні інтереси України». - № 2(2) (2024). [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-2\(2\)-405-420](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-2(2)-405-420)

5. Пасемко Г.П. Теоретико-методологічні засади публічного управління розвитком сільських територій. SCIENCE AND EDUCATION IN THE THIRD MILLENNIUM: Information Technology, Education, Law, Psychology, Social Security and Work, Management. International collective monograph. Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2024. p. 304-339. DOI 10.5281/zenodo.14445293 UDC 353.1.073.533.

6. Пасемко Г.П., Таран О.М. Державне регулювання аграрного сектору під час війни (на прикладі Харківської області). *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2487> DOI: 10.32782/2 Фахові видання України: 524-0072/2023-51-36 .

7. Мандич О., Бабко Н., Пасемко Г., Гіржева О., Таран О. Модель циркулярної економіки: формування переваг для сталого розвитку. *Економічний аналіз*. Том 33. №1. 2023. С. 252-257. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.252>.

8. Пасемко, Г., & Таран, О. (2024). Формування державної політики розвитку сільських територій. *Економічний простір*, (189), 114-118. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-21>

9. Пасемко Г.П., Таран О.М., Гуторова О.О. Розвиток системи публічного управління в Україні: виклики умов воєнного стану // Електронне наукове видання

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби: URL: <http://www.nads.gov.ua>
5. Національна мережа фахівців та практиків з регіонального та місцевого розвитку РЕГІОНЕТ. URL : <http://regionet.org.ua/>
6. Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД) <https://niss.gov.ua>
7. Український інститут майбутнього (UIF) <https://uifuture.org>
8. Громадська організація «Україна-2050» <https://ukraine-2050.org/>

Навчальне видання

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ**

методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи

Укладачі:

ПАСЕМКО Галина Павлівна
ТАРАН Оксана Миколаївна

Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond

Умовн. друк. арк. – 2,1.

Наклад – 50 прим.

Державний біотехнологічний університет 61002, м. Харків,
вул. Алчевських, 44